והתניא דמים הטעונין יסוד טעונין כיבוס ומחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ חייב ודמים הנשפכין לאמה אין טעונין כיבוס ואין מחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ פטור מאן שמעת ליה דאמר מעלה מהן בחוץ חייב רבי נחמיה היא א] וקאמר טעון כיבוס ומחשבה מועלת בהן והתניא ◦ יצאו שירים והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה שאין מחשבה מועלת בהן ב] כי תניא ההיא בשלש מתנות שבחטאת אי הכי טעונין יסוד לקרן אזלי אימא ניטענין יסוד ומחשבה מועלת בהן האמרת לא שרי' ולא מפגלא ולא עיילא לגואי כסופן אלא א) כי תניא ההיא בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים מאי פטור אדתני דמים הנשפכין לאמה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים פטור הא מני ב) רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מתני ליה תלתא פטורי לבהדי תלתא חיובי רבינא אמר מן הקרן ג] ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד אמר ליה רב תחליפא בר גזא לרבינא אימא אידי ואידי ראוי הוא ד] האי מאי השתא ראוי לקרן אמרת לא ראוי ליסוד מיבעיא אלא מן הקרן מן הקרן ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד: כל הניתנין על מזבח הפנימי כו': ת"ר ג) 1 ועשה כאשר עשה מה ה] בא ללמוד לכפול בהזאתו ולמד שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום מתן ד' מניין ת"ל כן יעשה לפר זה פר יום הכפורים

רש"י

[והתניא. בניחותא]: **דמים הטעונין יסוד.** היינו שירים שטעון ו] שפיכת יסוד: **מחשבה מועלת בהן.** אם חישב בשפיכתן על מנת לאכול בשר למחר. ולקמן רמינן עלה: **ודמים הנשפכין לאמה.** שנפסלו ושופכין אותן לסילון שבעזרה המוציא ז] לנחל קדרון: **כי תניא ההיא.** דמחשבה מועלת בהן: **בשלש מתנות כו'.** וכולה חדא מלתא היא דמסקנא דקושיא היא ולאו שינויא. כלומר לא תשמע מיניה דשירים טעון כיבוס ואפי' לר' נחמיה דהך ברייתא בשלש מתנות שבחטאות: **נטענין יסוד.** מצות טעינת יסוד עליהם ששופך שיריהם ליסוד: ה"ג **אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימיים.** ולעולם בשירים וכמ"ד לקמן [ע"ב] שירים הפנימים מעכבי הילכך חשיבי לפגל לענין ח] חוץ ולענין כיבוס: **ור' נחמיה היא דאמר.** אף שירים החיצונים שהקריבן בחוץ חייב ומשום הכי לא מצי לפלוגי בדידה: **דלא מתני ליה תלתא פטורי.** בחיצונים: **לבהדי תלתא חיובי.** דתנא בפנימיות דבשלמא בכיבוס ובמחשבה מצי לפלוגי אבל בהעלאת חוץ לא מצי למיתנייה: **רבינא אמר.** הא דפרכת לעיל וליטעמיך מן היסוד הוא דאין טעון כיבוס הא מן הראוי ליסוד כו' לאו פירכא היא דמן הקרן מן הקרן ממש קאמר הא מן הראוי לקרן כגון שלש מתנות שבחטאת טעון כיבוס כדרב פפא והא דתנן בהו ט] מן היסוד לאו מן היסוד ממש דתידוק מינה הא מן הראוי ליסוד טעון כיבוס ותקשה לך אלא מן הראוי ליסוד קאמר ואשמעינן דמשכלתה זריקה אין השירים טעון כיבוס דאילו מן היסוד ממש לא איצטריכא ליה דהשתא מן הקרן אמרת לא מן היסוד מיבעי: **ואימא אידי ואידי ראוי.** וקמ"ל דיש לך ראוי לקרן ואין טעון כיבוס ואיזה זה שלשה מתנות שבחטאת: **ראוי לקרן אמרת לא.** משנתן מתנה ראשונה ממעטת לכוליה דם מכיבוס: **ראוי ליסוד.** דכבר נגמרו מתנותיו מיבעיא ליה למיתני בתמיה הא מקמייתא אידחי ליה מכיבוס: **אלא ודאי מן הקרן קרן ממש.** אבל הראוי לקרן כל זמן שלא גמר מתנותיו טעון כיבוס והדר אשמעינן דמן הראוי ליסוד אין טעון כיבוס ולמעוטי שירים דאי מן היסוד ממש לא איצטריכא ליה: **ועשה כאשר עשה.** בפר העלם דבר (א) לאחר שפי' בו כל מתנות דמו שנה לכתוב ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת וגו' ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו י] חוץ מיותרת הכבד ושתי הכליות שהוא צריך ללמוד מפר כהן משיח האמור למעלה הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשינהו להא מלתא דהאי קרא כתיב ביה כפרה וכפר עליהם וגו' ואימורין לא מעכבי כפרה אלא כולה לדרשא וסרסהו דע"כ לא מצי למימר כדכתיב כאשר עשה יא] לדם הפר דמשמע מאחרינא יב] יליף דלא חסר מידי דניבעי למילפיה אלא ועשה כאשר עשה לכפול באזהרת הזאות שלו והכי משמע יג] כאשר עשה (לו) כאשר כתבתי לך כל עשיותיו ושנה עליהם לעכב שאם חיסר כו'. כן שמעתי במנחות: **מתן שבע.** על הפרכת שמעכבות בכל מקום. לקמן מפרש: **מתן ארבע.** שאין מעכבות בחטאת החיצונה כדאמרינן לעיל מניין שמעכבות בקרנות הפנימי. ולקמן פריך למה לי קרא (ב) האי כפילא ועשה יד] כאשר עשה נמי עלייהו קאי דהא אינהו נמי בהדיא כתיבו: **תלמוד לומר כן יעשה לו.** חזר וכפל ואם אינו לענין מתן שבע תנהו לענין מתן ארבע: **לפר זה פר יום הכפורים.** להשוותו לפר העלם דבר. ולקמיה מפרש למאי הילכתא:

כאשר

תוספות

הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מיתני טו] **תלתא פטורי בהדי תלתא חיובי.** כולה סוגיא דשמעתא משמע טז] דרבי נחמיה איירי בדמים החיצונים והקשה הרב רבי יעקב מאורלינ"ש דלקמן בסוף השוחט והמעלה (דף קיא.) אמרינן והשתא דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החיצוני' דברי הכל אין מעכבין וכי יז] קאמר ר' נחמיה בשירים הפנימים ועוד קשה דקאמר יח] [א"ר יוחנן] ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבין והכא אשכחן חיצונים יט] דמקריבן בחוץ חייב ואינן מעכבין דקאמר הכא לר' נחמיה בדמים החיצונים תרי פטורי וחד חיובא וכיון דאין מחשבה מועלת בהן ואין טעונין כיבוס א"כ לא מעכבי ועוד דאי שירים הניתנין ליסוד בדמים החיצונים מעכבי א"כ מצינו דמים חציין למטה וחציין למעלה ובחד מקום לא אשכחן כדאמר לעיל ד] ועוד מי עדיפי משלש מתנות שבחטאת ועוד אמרינן בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיב.) גבי חטאת שקיבל דמה בשתי כוסות דמוקי לה כר' נחמיה משל למה"ד כו' ומוקי לה בשעיר נשיא אלמא ר"נ בחיצונות איירי דומיא דשעיר נשיא מיהו הא לא קשיא אע"ג דהמשל איירי בשעיר נשיא מ"מ כ] רישא לא הוי בשעיר נשיא ונ"ל סוגיא דשמעתא אתיא דלא כר' יוחנן וברייתא לא קשיא לר' יוחנן דהא דלא מפליג בדידיה משום דכולה בפנימים קמיירי (תוס') ויש לפרש כא] א"ר יוחנן ר' נחמיה כמ"ד כב] שירים הפנימיים מעכבי ואילו היה עושה אותה כג] בחוץ חייב א"כ יש לחייב אף בחיצונים אע"ג דלא מעכבי דגמרי' מאיברים ופדרים ואי פרכת מה לאיברים ופדרים שכן תחילת עבודה שיריים פנימיים יוכיחו ואי פרכת מה לשיריים הפנימיים שכן מעכבין איברים ופדרים יוכיחו וצ"ע כד] דהא שיריים הפנימיים קורא אותן תחילת עבודה לקמן (הגהה) ור"ת השיב לו כה] דאמת הוא דר' נחמיה אף בשירים (ג) החיצונים איירי מדקתני שירי הדם סתמא ל"ש פנימים ול"ש חיצונים והכי פי' דשמעתא דסוף השוחט והמעלה (ג"ז שם) והשתא דא"ר אדא בר אהבה מחלוקת בשירים הפנימים אבל חיצונים דברי הכל לא מעכבי וכי קאמר ר' יהודה כו] בשירים הפנימים פירוש כי קאמר דשירים מעכבי מוכלה מכפר היינו בשירים הפנימים וכי תניא ההיא בשירים החיצונים פי' ההיא דר' נחמיה ור' עקיבא בשירים החיצונים כל זה מדברי רב אדא ולדבריו דרבי עקיבא הש"ס קאמר דמה שאמר ר"ע שירי הדם שירי מצוה הן משמע כז] ל"ש פנימים ולא שנא חיצונים לא קשיא לרב אדא דר"ע לדברי עצמו השיב לך כח] דפליג אדר' יהודה כט] ואית ליה שירים אין מעכבים אפי' בפנימים ורבי נחמיה ס"ל לעולם דפנימים מעכבין ושירים חיצונים אין מעכבין אפ"ה ל] חייבין בחוץ ור' יוחנן היה סובר דאף חיצונים מעכבין לר' נחמיה ובזה לא היה מוקשה לא] דמצא שום תנא דסבר חיצונים מעכבים דודאי איכא שום תנא דאית ליה האי סברא דחיצונים מעכבין אלא בזה איתותב לב] דרבי נחמיה הוה ס"ל דחיצונים מעכבין וטעמא דר' נחמיה דמחייב בחוץ משום עיכובא הוא דהא ודאי ליתיה וק' לפר"ת דע"כ ליכא שום תנא שיאמר שירים החיצונים לג] מעכבין כדפריש' דלא מצינו דמים שחציין למטה וחציין למעלה ועוד דלא אפשר לומר כן לר' נחמיה שירים החיצונים מעכבין כדמוכח בסוף הוציאו לו (יומא דף ס.) דפליגי ר' יהודה ור' נחמיה בדברים הנעשין בבגדי לבן בחוץ דלרבי יהודה לא מעכבי ולרבי נחמיה מעכבי דמפרש ר' יוחנן דשניהם מקרא אחד דרשו והיתה זאת לכם וגו' וכתיב זאת וכתיב אחת לר' יהודה חד למעוטי בגדי לבן בחוץ וחד למעוטי בגדי זהב בחוץ ולרבי נחמיה חד למעוטי בגדי זהב וחד למעוטי שירים דלא מעכבי והתם לד] פריך [שפיר] דרבי יוחנן אדרבי יוחנן מההיא דלקמן דקאמר ר' יוחנן דתני ר' נחמיה לדברי האומר שירים מעכבין קשיא: **ועשה לפר** לה] **באשר עשה.** פי' בקונט' בפר העלם דבר של צבור כתיב ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בו חוץ מיותרת הכבד ושתי הכליות שהוא צריך ללמוד מפר כהן המשיח האמור למעלה

מסורת הש"ס

א) ע' ירוש' יומא פ"ה ה"ו, ב) [לעיל לח: וש"נ], ג) מנחות כז. ת"כ ויקרא חובה פרש' ד פ"ו ה"ה, ד) [דף לח.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ועשה וכו' דבר כתיב לאחר: (ב) ד"ה מתן ד' וכו' למה לי קרא הא האי: (ג) תום' ד"ה הא מני וכו' ור"ת השיב וכו' החיצונים איירי. נ"ב ועי' בפירש"י בע"ב [בסופו] ד"ה שפיכת שיריים:

גליון הש"ס

גמ' יצאו שירים והקטרת אימורין. לעיל דף יג ע"א:

שינויי נוסחאות

א] תיבת היא נמחק (*ש"מ): ב] בספרים מדוייקים נוסף אלא (תוס' בעמ' הקודם בסופו, וכ"ה בכי"מ וק"): ג] מן הקרן מן הקרן כצ"ל (*ש"מ): ד] תיבת הוא נמחק (ש"מ, וכ"ה בכי"ר): ה] מה תלמוד לומר לכפול בהזאות, ללמד שאם כו' כצ"ל (ש"מ): ו] צ"ל שטעונין (*ש"מ). וכן בכל העמוד צ"ל שיריים טעונין במקום טעון: ז] צ"ל המוציאן (*ש"מ): ח] צ"ל ולענין (*ש"מ, דברי נחמיה): ט] צ"ל בה ומן (*ש"מ): י] בכתה"י נתפרשו בו. וכ"ה בתוס': יא] צ"ל עשה לפר (*ש"מ): יב] דמאחרינא יליף דהא לא (*שמכ"י): יג] משמע ועשה לו כאשר כתבתי (*ש"מ): יד] צ"ל דועשה: טו] מיתני ליה תלתא כצ"ל (ש"מ): טז] צ"ל מוכחא (ש"מ). ובתוס' יומא לפנינו: יז] צ"ל כי (ש"מ): יח] כדאמר ר' יוחנן התם ר' נחמיה כו' (צ"ק): יט] תיבת חיצונים נמחק (ש"מ): כ] לשון התוס' ביומא: מ"מ איכא למימר ר' נחמיה בפנימיים איירי: כא] ס"א ובשם רבינו יצחק מצאתי כתוב (ש"מ). [ובתוס' יומא ס ע"ב במקום ויש לפרש, איתא ותירץ רבינו חיים כהן זצ"ל: כב] צ"ל כדברי האומר (ש"מ, וכ"ה בתוס' יומא): כג] צ"ל אותן (שמכ"י): כד] לשון תוס' יומא ולא נהירא לריצב"א דהיכי קאמר שיריים הפנימיים יוכיחו שהן סוף עבודה והלא תחילת עבודה קורא אותן בהשוחט והמעלה כו': כה] לו בסיגנון אחר והא לך פירושו דאמת כו' (ש"מ): כו] צ"ל נחמיה (ש"מ). ועי' חמדת דניאל: כז] צ"ל דמשמע (ש"מ, צ"ק): כח] צ"ל לו (ש"מ, צ"ק): כט] צ"ל נחמיה (גליון): ל] ואפ"ה חייב אכולן בחוץ כצ"ל (ש"מ): לא] מקשה דלא מצינו שום תנא כצ"ל (צ"ק, רי"א חבר). נ"ל דמצי לאשכוחי שום תנא (ש"מ): לב] בש"מ נוסף דהוא סבר: לג] לפנינו הוגה ע"פ רש"ק וצ"ק ע"ש. ועי' ס' אמרי צרופה שתמה עליהם. ועי' חזו"א פ"ד סק"ג. ובד"ש הגוס' שיריים הפנימיים וכ"ג ש"מ, ותיקן דשיריים: לד] גי' ש"מ ואע"ג דהתם פריך דרבי יוחנן אדר' יוחנן כו' כדברי האומר שיריים מעכבין ומסיק קשיא מ"מ רב אדא שלא היה צריך לכך מי ידחקנו לומר דשיריים הפנימיים מעכבי לר' נחמיה: לה] תיבת לפר נמחק (ש"מ):

תורה אור

1. וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: ויקרא ד, כ

מוסף רש"י

יצאו שיריים כו' שאין מעכבין. שירים אין מעכבין כדתניא באיזהו מקומן (לקמן נב.), יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם ישפוך, נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה כו'. הקטרת אימורין לא מעכבים כפרה דכתיב כי הדם הוא בנפש יכפר (לעיל יג.): **ועשה כאשר עשה.** בפר העלם דבר כתיב שיעשו לו כאשר עשה לפר כהן משיח שלמעלה הימנו: **מה בא ללמוד.** והלא כל מה שפירש לפר כהן משיח פירש לפר העלם דבר: **לכפול בהזאתו.** לשנות באזהרת הזאות בפר העלם דבר: **אין לי אלא מתן שבע.** דפרוכת הוא דמעכבות שכן מתן שבע מעכבין בכל מקום כגון פרה אדומה והזאות דמצורע: **ת"ל כן יעשה.** ומרבינן כל עשיותיו שיעכבו: **לפר זה פר יום הכפורים.** מרישיה דקרא ועשה לפר דרשינן לפר לרבות פר יוה"כ (מנחות כז.):

שיטה מקובצת

כי תניא ההיא. פי' דמחשבה מועלת בהן, בג' מתנות, ואפי' כרבנן [illegible] פפא

שיטה מקובצת (המשך)

תלמודא לפר זה פר כהן המשיח לאתויי הלכתא לעכב, ונראה [דליף] לעכב כפרה מדאיתקש לפר העלם כדפי' בקונטרס בסמוך וגם דומיא לדעכב דיוה"כ, והשתא בלאו עיכובא בגופיה דפר כהן משיח איצטריך (והספר) [לפר זה פר] כהן המשיח כדי לכפול בהזאות בפר העלם דבר כדפי'. לכך נראה כדפ"ה דועשה כאשר עשה לחוד (בא) [בלא] שום לפר ילפינן לכפול בהזאות דכוליה קרא אפר העלם קאי וה"ק ועשה לפר כלומר ועשה לו לאחר פר העלם כאשר כתבתי כבר עשיותיו הרי שכפל בהזאות בפר העלם בלא שום היקש דפר כהן משיח והלכך איייתר להו תרי לפר, פר ראשון ליוה"כ ופר שני דכאשר עשה לפר זה פר כהן המשיח לעכב בפר כהן משיח גופיה מהיקשא דפר העלם דהא להיקש ולכפול בהזאות לא איצטריך כדפי', וכן לפר ראשון לא איצטריך לגופיה דפר העלם דהא בפר העלם איירי קרא ומועשה לחוד ידעינן דלפר העלם קאי הלכך איייתר ליה לפר הראשון לפר יוה"כ. מ"מ קשה לפ"ה דמפירושו משמע מדבעי תלמודא כאשר עשה מה ת"ל, דאי מצינא לאוקמי הך היקשא גופיה לעבודות הדם לא הוי מוקמינן ליה לכפול בהזאות וקשה דהא לר"ש איצטריך בסמוך הך היקשא לעבודות הדם למתן ארבע ולר"ע לדידיה מנ"ל לכפול בהזאות. לכך נראה דועשה כאשר עשה משמע לדכפול כל מה שבענין, [והלכך] כי נמי איצטריך לעבודת הדם נמי משמע ועשה כאשר עשה דקאמר אכולהו עשיות ועבודות שנאמרו בפר כהן משיח והוי כאילו כתוב בהדיא ועשה ככל עשיותיו ולהכי קאמר מה ת"ל הרי עיקר העבודות מפורשות בהדיא לפר העלם. ויש לקיים פ"ה מ"מ ולא קשה מההיא דר"ש בסמוך משום דגבי מתן ארבע כי היכי דצריך ללמוד פר העלם מפר כהן משיח ה"נ צריך ללמוד פר כהן משיח מפר העלם לגבי מתן ארבע דאדי ואדי קרנות כתיב בהו דלא משמע כי אם שתי קרנות הלכך ליכא [לאוקמי הך] היקשא דועשה כאשר עשה לגבי האי מילתא דמתן ד' לחוד דהאי לישנא דועשה כאשר עשה משמע שעיקר ההיקש ללמוד פר העלם מפר כהן משיח ולא ללמוד פר כהן משיח מפר העלם, אבל לגבי יותרת ושתי הכליות שפר העלם למד מפר כהן משיח ואינו מלמד הוי משמע שפיר ההיקשא להכי אי לאו דהאי קרא

לדברי הכל מוכח בהדיא דבג' מתנות טעון כיבוס (כי תניא ההיא בדמים הפנימיים כו'): ועשה באשר עשה. פ"ה דמקרא שאינו צריך [כו'] [illegible] ואימורים לא מעכבי כפרה. ואע"ג דמוכח לקמן (דף מא.) דיותרת הכבד ושתי הכליות אתיא מהך היקשא, מ"מ [illegible] ושתי הכליות לחוד אתא כיון דוכפר כתיב משמע דאיתקש גם לענין כפרה, והיינו דקאמר מה ת"ל לענין כפרה [illegible] שאם [חיסר] אחת מן כולם לא עשה ולא כלום. לפום ריהטא משמע דה"פ להכי אקשי לפר כהן משיח לכולהו [illegible] בפר העלם גופיה לכפול בהזאות שהרי שינה הכתוב בהן וה"ק קרא ועשה לפר זה דהעלם כאשר עשה לפר דכהן [illegible] מנחות. [אבל קשה] דא"כ איצטריך לפר שני דכתיב כאשר עשה לפר להאי היקשא דלכפול בהזאות ובסמוך מפרש

כתיב כפרה ואימורים לא מעכבא כפרה [ומיהו קשה] אכתי אימא דהיקשא דועשה כאשר עשה לאת בדם וטבילה אתיה, שפר העלם למד מפר כהן המשיח ואינו מלמד כדפי' בקונטרס לקמן בסוף שמעתין ומידי דכפרה הוא שפיר. בשלמא לפיר"ת דלקמן ניחא שפי' דלאת בדם וטבילה כתיבי בפר העלם כמו בפר כהן משיח אבל לפ"ה דלקמן קשה לפי שיטת הקונטרס דהכא, וי"ל דמ"מ ליכא לאוקמי היקשא דועשה כאשר עשה לדלאת בדם וטבילה שהרי ועשה כאשר עשה משמע עיקר עשיה ואת בדם וטבילה אינו עיקר עשיה כי אם פירוש ההזאות איך יעשה אותם: תוד"ה הא מני כו' והקשה הר"ר יעקב מאורליינ"ש. עיין בתוס' יומא (דף ס ע"ב): בא"ד דודאי איכא שום תנא דאית ליה האי סברא דחיצונים מעכבין. עיין בתוס' ע"ב בדף זה [ד"ה ומכשיר]: